

KENNETH
ERIKSSON

KOMMANDO-
PIPOJA JA
JATIMATICEJA

SUOMEN SUURET
RYÖSTÖT

BAZAR

KENNETH ERIKSSON

**KOMMANDO-
PIPOJA JÄ
JATIMATICEJA**

SUOMEN SUURET RYÖSTÖT

BAZAR

Bazar Kustannus

© Kenneth Eriksson ja Bazar Kustannus Oy 2024

Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

ISBN 978-952-403-500-2

Taitto Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale

Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

Lukijalle.....	7
Georgialainen asuntoryöstäjä.....	17
Juhannuskeikka	24
Ruskean lohikäärmeen voimalla	31
Kultaharkot.....	59
Mieti, minkä konttorin ovea raotat.....	67
Kyllä Pink Floyd on sen arvoinen	83
Olisiko nyt se aika	89
Diamonds Are Forever.....	94
Suuri puhallus	109
Venimus, oppugnavimus et perdidimus eli tulimme, hyökkäsimme ja hävisimme.....	120
Kullapood	126
Luvaton keikka	135
Syväädytettyjä arvokelloja	145
The Case Is Closed	158
Kumivenekeikka.....	172
Matkalaukullinen kelloja	180
Onko kulta löytynyt? – Kertomus Suomen suurimmasta kultaliikeryöstöstä	188
Viranomaisyhteistyötä yli rajojen	213
Pietarin liiga.....	223
Pohjoismaiden poliisien yhteistyön voima.....	237
Yritys vai ei.....	245

LUKIJALLE

Olen ryhmieni kanssa onnistunut vuosien mittaan selvittämään ison määrän meille tutkittavaksi tulleista aseellisista ryöstöistä. Osa on kuitenkin harmillisesti jäänyt ratkaisematta. Se on täysin luonnollista ja hyväksyttävää. Luonnossa leijonalauman hyökkäyksistä vain kolmannes johtaa saaliseen. Veikkaan, että meillä on ollut huomattavasti parempi prosenttiosuus.

Joku pimeä keissi jää tietenkin aina vähän harmittamaan. Vuosina 1992–1995 meillä oli tutkittavana viiden pankin ryöstösarja. Ensimmäinen ryöstö tapahtui pankin sulkemisen jälkeen ja sai nimityksen ”Kakkuryöstö”. Siinä tekijä esiintyi varakkaana asiakkaana, joka oli siirtämässä ison summan rahaa konttoriin ja toi kakun henkilökunnalle sen kunniaksi. Saatuaan henkilökunnan kootuksi kahvihuoneeseen tekijä ilmoitti kyseessä olevan ryöstö.

Sarjan seuraavat neljä ryöstöä tapahtuivat ennen konttoreiden aukeamista. Tekijä odotti konttorin luona ja otti kiinni ensimmäisen virkailijan. Sitten tekijä vei virkailijan konttoriin ja odotti, kunnes muut virkailijat tulivat töihin. Hän otti heidät yksitellen kiinni. Sitten tekijä tyhjensi holvin rahoista.

Tämä ryöstäjä oli ammattilainen, eikä mikään päihteiden käyttäjä. Häneltä on vaatinut kylmäpäisyyttä ottaa haltuun

koko henkilökunta ja sen jälkeen pankkiholvin tyhjentäminen kaikessa rauhassa. Hänellä oli ryöstölleen selkeä tavoite: mahdollisimman suuri taloudellinen hyöty. Siksi hänellä oli tällainen häikäilemätön toimintatapa. Hänen yhteenlaskettu saaliinsa vastasi tavoitteita. Se oli useita miljoonia markkoja.

Teimme valtavasti töitä saadaksemme tekijän kiinni. Mielestäni meillä on nyt tiedossamme tekijä, ja näyttönä jopa pieniä kakunmurusia. Emme koskaan kuitenkaan onnistuneet saamaan riittävää näyttöä jutussa edes syyttäjälle tarjottavaksi. Nykyajan teknisillä rikostutkimusmenetelmillä – esimerkiksi dna-näytteillä – veikkaan, että olisimme saaneet jutun oikeuteen. Juttukokonaisuus vanheni vuonna 2015, joten kakuryöstöistä tekijää ei enää saisi edesvastuuseen teoistaan. Tietenkin harmittaa, koska olimme niin lähellä.

Olen suurimman osan urastani työskennellyt rikospoliisissa ja tutkinut aseellisia ryöstöjä sekä järjestäytyynyttä rikollisuutta ja jengirikollisuutta. Olen saanut olla mukana tutkimassa lukuisia aseellisia ryöstöjä. Tässä kirjassa käydään läpi kaksikymmentäyksi mielenkiintoista mutta työlästä keissiä pääasiassa vuosien 1991 ja 2016 väliseltä ajalta. Kaikki ne olemme selvittäneet.

Tiedot perustuvat esitutkinta-aineistoon, oikeudenkäyntiasiakirjoihin ja minun omiin kokemuksiini. Lähes kaikissa kirjassa olevissa tarinoissa olen ollut päätutkijana. Nämä ovat vain murto-osa tapauksista, joita olen tutkijana tai päätutkijana ollut selvittämässä liki nelikymmenvuotisen urani aikana.

Kirjaa kirjoittaessani olen joutunut ottamaan huomioon tiettyjä reunaehtoja. En esimerkiksi paljasta sellaisia poliisin

taktisia tai teknillisiä menetelmiä, jotka eivät kuulu ulkopuoliselle. Saatan kuitenkin aika yleisellä tasolla käsitellä menetelmiä, jotka muutenkin ovat yleisesti tiedossa.

Rikoksen tekijöistä olen käyttänyt vain etunimiä, en sukunimiä. Tässä kirjassa kerrottujen keissien tekijät ovat kärsineet saamansa rangaistukset, enkä katso, että sukunimi olisi niin oleellinen asia kertoessani keisseistä. Tarinat kiinnostavat kuulijaa ja lukijaa, eivät sukunimet.

Käytän paljon sellaisia sanoja, joita me poliisit käytämme töissämme. *Dekkari* on yleinen nimitys rikostutkijalle. *Keissi* on rikostapaus. Ryhmän johtaja eli *veturi* on henkilö, joka toimii päivittäisjohtajana ja esimiehenä ryhmän dekkareille. Tutkinnanjohtaja on ryhmän jumala, jolla on kaikki valta. Hän päättää erilaisista pakkokeinoista, joilla silloin tarkoitetaan muiden muassa kiinniottoja, pidättämisiä, kotietsintöjä ja takavarikkoja. Hän esittää myös rikoksesta epäiltyä vangittavaksi. Hän hakee oikeudesta lupaa salaisille pakkokeinoille kuten telekuunteluluville, eli yleiskielellä puhelinkuunteluille, sekä televalvonnalle ja niin edelleen. Mainitsen keisseissä myös telepäätelaitetutkinnasta, joka kansankielellä tarkoittaa GSM-puhelimen sisällön tutkimista. Keisseissä hoidamme *postauksia*, joka tarkoittaa seurantaa tai tarkkailua.

Olen myös käyttänyt sanaa *alamaailma* ja sanaparia *alamaailman lähde*. Se tarkoittaa henkilöä, joka antaa keisseihin liittyvää tietoa. Rakkaalla lapsella on monta nimeä – *talonmies*, *enaattori* – mutta minä käytän nimeä lähde näistä avustavista henkilöistä. On kuitenkin muistettava, että tietoa tulee myös henkilöiltä, joilla välttämättä ei ole vahvaa sidettä alamaailmaan. Eri syistä johtuen he ovat saaneet rikoksiin liittyviä tietoja,

joista kertovat poliisille. Tietolähdetoiminta ja tietojen käsittely ovat muuttuneet vuosien mittaan. Tänä päivänä on tarkasti säädelty, miten sitä hoidetaan ja ketkä sitä saavat hoitaa. Ennen aikaan hyvällä dekkarilla piti olla lähteitä, joiden avulla saatiin useasti keissit selvitetyksi.

Olen työskennellyt eri aikakausilla lähteiden kanssa, ja lähtökohtani tietenkin on ollut aina se, että työ tehdään annettujen sääntöjen ja asetusten mukaisesti. Lähteiden kanssa työskentely on vastuunalaista toimintaa, ja pitää ymmärtää, että selkeät pelisäännöt ovat siinä A ja O. Urani aikana olen valitettavasti nähnyt, kuinka käy, kun tämä unohtuu. Syntyy soppa. Kaikille lähde-toiminta ei vain sovi, ja kaikista ei vain tule hyviä käsittelijöitä. Varsinkin tänä päivänä, kun toiminta on erittäin säädeltyä, kyse on joukkuepelistä, ei yksilösuorituksista.

En ota myöskään kantaa siihen, oliko ennen paremmin kuin nyt, koska sillä ei ole mitään merkitystä. Tänä päivänä pelataan tämän päivän säännöillä.

Olen pyrkinyt valitsemaan keissejä eri vuosilta, jotta lukija saisi kuvan siitä, miten juttuja on hoidettu eri aikakausilla. Tuon esille selkeästi, että rikostutkinta on tiimityötä – rikokset ratkotaan ryhmänä ja se myös kärsitään ryhmänä, jos juttu ei selviä. Hyvässä ryhmässä on erilaisia yksilöitä, joilla on erilaisia vahvuuksia, ja ryhmänjohtajan pitää tuntea ne. Jokainen keissi opettaa ryhmää. Tai niiden pitäisi opettaa.

Aseelliset ryöstöt ovat vakavia rikoksia. Ryöstöissä käytetään käsiaseita ja katkaistuja haulikoita, jopa konetuliaseita, ja laadattu ampuma-ase on aina vaarallinen. Onneksi Suomessa ei

ole tapahtunut kovinkaan montaa rahalaitos-, liike- tai kioski-ryöstöä, jossa olisi kuollut henkilökuntaa. Niissä tapauksissa, joissa ihmisiä on kuollut, yleensä kyse on ollut säheltävästä tekijästä, jonka ase on lauennut kohtalokkain seurauksin.

Muutama virkaveli on kuitenkin kuollut vuosien mittaan rahalaitosryöstöihin tai ylipäänsä aseellisiin ryöstöihin liittyneissä virkatehtävissä. Tuolloin kyse ei ole ollut vahingosta vaan kylmäverisestä teloituksesta. Tekijät ovat olleet pääasiassa nuoria miehiä, lukuun ottamatta vuonna 1997 Helsingissä tapahtunutta kahden poliisin murhaa. Sen tekijä, kolmekymppinen tanskalaismies oli ryöstänyt hotelli Palacen kassan Helsingin Etelärannassa ja ampui pakomatkinsa aikana kylmäverisesti kaksi järjestyspoliisin konstaapelia.

Olin itse tutkintaryhmän jäsenenä tutkimassa kyseisiä murhia. En ole käsitellyt tätä tapahtumaa tässä kirjassa, koska tein sen jo ensimmäisessä kirjassani *Kovat kadut* (WSOY 2020). Suomessa tilanne on sikäli hyvä, että kaikki poliisimurhat ovat selvinneet.

Kun ulkomaalaiset rikosryhmittymät tulivat mukaan kuvioihin 2000-luvun vaihteessa, he käyttivät pääasiassa asejäljitelmiä. Aidon ampuma-aseen käyttö tuomitaan yleensä törkeänä ryöstönä, kun taas asejäljitelmän käytöstä tuomiot ovat yleensä nimikkeellä ryöstö. Ryhmittymät ovat oppineet, että asejäljitelmä ajaa ryöstön yhteydessä saman asian kuin aito ampuma-ase, ja saatu tuomio on huomattavasta lievempi. Uhri ei pysty erottamaan, onko ase aito vai ei. Mutta sekin täytyy muistaa, että uhri voi saada ihan yhtäläisiä henkisiä traumoja riippumatta siitä, onko kyse aidosta ampuma-aseesta vai jäljitelmästä.

Aloittaessani etsivänä Helsingin poliisilaitoksen ryöstö- jaoksessa 1991 se eli aika hektistä aikaa. Tuolloin oli käynnissä pankkiryöstöbuumi, joka kesti lähes koko vuosikymmenen. Pahimpina vuosina rahalaitosryöstöjä tehtiin Suomessa satakaksikymmentä, ja niistä Helsingissä kolme–neljäkymmentä joka vuosi. Muutaman kerran Helsingissä oli jopa kolme ryöstötapausta samana päivänä.

Pankkiryöstöt työllistivät ryhmää todella paljon. Niiden lisäksi meille kuuluivat myös liike- ja kioskiryöstöt sekä esimerkiksi katuryöstöt. Käytännössä kaikki ryöstöt ja törkeät ryöstöt sekä kiristysrikokset tulivat ryöstöjaokseen.

Nuorelle dekkarille, jolla oli poliisiuraa takana vajaat kymmenen vuotta, ryöstöjaos oli unelmapaikka. Huomiota herättävät pankkiryöstöt. Rikollisliigat. Naamioitujen rosvojen takaa-ajot autolla. Katkaistut haulikot ja muut ampuma-aseet. Koko ajan sattui ja tapahtui. Työskentelimme konttorissa ja kadulla, hoidimme postaukset, kiinniotot ja kotietsinnät itse. Päivät venyivät juttujen takia, mutta porukka painoi duunia mukisematta. Aina ei perheenisä tai perheenäiti ehtinyt kotiin syömään päivälliselle perheen kanssa.

1990-luvulla rikostutkijoiden työkalupakissa ei ollut kaksisia välineitä verrattuna tähän päivään. Nyt käytössä on runsaasti monia salaisia pakkokeinoja – telekuuntelu, televalvonta ja telepäätelaitetutkinta ja erilaisia teknisiä apuvälineitä teknistä tarkkailua ja seurantaa varten. 1990-luvulla televalvonta tuli käyttöön, ja vuosikymmenen puolen välin jälkeen telekuuntelu.

Rikosteknillinen tutkinta kehittyi urani aikana koko ajan. Tänä päivänä rikosteknisten menetelmien avulla pystyy

saamaan paljon sellaista näyttöä, mitä aiemmin ei voitu saada. Myös tietokonekanta kehittyi koko ajan, samoin analyysi-ohjelmistot. Uudistukset olivat tarpeellisia kamppailussa rikollisuutta vastaan. Kuitenkin jalkatyö ja hyvä verkostoituminen olivat tärkeä osa rikostutkintaa – ja ovat edelleenkin, vaikka joku on ehkä eri mieltä.

Yksi syy ryöstöjen määrään 1990-luvulla oli poltettavan ruskean heroiinin saapuminen Suomeen. Heroiinin käyttäjien määrä lisääntyi huomattavasti, ja rahaa paloi. Aiemmin huumeiden käyttäjät olivat pystyneet vaihtamaan anastettua omaisuuttaan huumeisiin, mutta nyt olivat ajat muuttuneet. Käteinen raha oli se, millä huumeausaineita sai. Niinpä jotkut heroiininkäyttäjät ryhtyivät rahalaitosryöstäjiksi ja onnistuivat tekemään useita ryöstöjä, ennen kun jäivät kiinni.

Vanhassa kunnan villissä lännessä postikonttori- ja postijunaryöstäjiä pidettiin kovina ammattirikollisina, mutta Suomessa kirjo oli valtava. Joukkoon mahtui päihteiden käyttäjien lisäksi ammattirikollisia, toheloituja, juoppoja, konkurssin partaalla olevia yksityisyrittäjiä ja muita, joilla oli taloudellisia ongelmia. Rahalaitosryöstöt ehkä vaikuttivat heille helpoilta keikoilta, mutta todellisuudessa kiinnijäämisriski oli iso. Paljon rosvoja jäi kiinni, mutta toki osa ryöstöistä jäi selvittämättäkin.

1990-luvulla ryöstöjen tekijät olivat pääasiassa suomalaisia, mutta muutamissa ryöstöissä tekijät tulivat ulkomailta, muiden muassa Virosta, Englannista ja Italiasta.

Vuosikymmenen lopulla rahalaitosryöstöt vähentyivät dramaattisesti. Konttoreita vähennettiin, kun käteisen rahan käyttö väheni. Lisäksi rahalaitokset panostivat enemmän

turvallisuuteen. Esimerkiksi setelinippujen seassa oli väripanoksia, jotka räjähtivät konttorin ulkopuolella ja värjäisivät setelit punaisiksi, tai nippujen sekaan oli laitettu jäljityslaitteita. Lisäksi rahalaitosten kassoille asennettiin aikaviivekaapit. Kun kaapin ovi suljettiin, sitä ei saanut auki heti. Konttoreissa oli määritelty aika, miten pitkään kaappi oli kiinni oven sulkemisen jälkeen. Puhuttiin useista minuuteista. Ei auttanut, vaikka ryöstäjä kuinka uhkaili ja osoitteli aseellaan, kaappi pysyi kiinni. Ryöstäjillä ei ollut aikaa eikä hermoja odottaa, että kaappi aukenisi.

Vuosien 2002 ja 2016 välisenä aikana Suomessa tehtiin yhdeksän arvokuljetuksiin kohdistunutta ryöstöä, jotka kaikki selvitettiin. Tekijöinä niissä oli suomalaisia ja ruotsalaisia sekä ”cocktaileja” näistä kansallisuuksista. Tämän jälkeen tämän tyyppisiä ryöstöjä ei ole tehty. Rahankuljetusryöstöt olivat tekijöille astetta vaikeampia kuin rahalaitosryöstöt. Jotta pääsee edes alkuun niiden suunnittelussa, vaaditaan todella paljon esivalmisteluja ja tiedonhankintaa.

2000-luvun alusta lähtien ulkomaalaiset rikollisryhmittymät jalkautuivat Suomeen – pääasiassa Helsinkiin. Ne syyllistyivät lukuisiin aseellisiin kultaliikeryöstöihin, joissa anastettiin pääasiallisesti arvokelloja. Ryhmittymät tulivat aluksi Virosta, mutta myöhemmin ryhmittymiä Liettuasta ja Venäjältä löysi tiensä Suomeen.

Rikollisryhmittymät olivat tehneet vastaavanlaisia ryöstöjä Manner-Euroopassa ja Pohjoismaissa. Helsingissä oli tosin jo aiemmin saatu esimakua virolaisryöstäjistä, kun vuonna 1985 Aleks Lepajõe ja Raivo Roosna ryöstivät Helsingin keskustassa

Tillanderin kultaliikkeen ja Käpylässä pankkikonttorin – ja jäivät kiinni.

Tänä päivänä rikollisuus on muuttunut ja siirtynyt paljolti verkkoon. Perinteiset rahalaitos- ja kultaliikeryöstöt tuntuvat loppuneen, ja nuoret rikolliset tekevät rikoksia netissä tai eri tavoin nettiä hyväksi käyttäen. Rahalaitoksissa ei ole käteistä rahaa juuri lainkaan, ja arvokellojenkin laaja käsikauppakysyntä on loppunut.

Tänä päivänä arvokelloja saadaan haltuun esimerkiksi huijaamalla. Sovitaan netin kautta kaupat muutamasta arvokellosta, ja paikan päällä maksetaan esimerkiksi Bitcoineilla. Ostaja maksaa tapaamisen yhteydessä puhelimensa avulla sovitun summan, ja näyttää siltä, että siirto on tapahtumaisillaan. Ostaja saa kellot ja poistuu paikan päältä. Sitten myyjä huomaa, ettei tilisiirtoa olekaan tapahtunut. Ostajalla on ollut käytössään ohjelma, joka keskeyttää siirron.

Netin kautta rikoksen tekeminen on rikolliselle taloudellisesti kannattavampaa, ja riski jäädä kiinni on pienempi, ja netissä voi tehdä niin huumausainerikoksia, tilauspetoksia, erilaisia huijauksia ja kiristyksiä kasvottomana. Ennen rikoksia tehdessä piti olla fyysisesti läsnä. Nyt ei.

Aika muuttuu, eikä kannata katsoa liikaa taaksepäin. Jos haluaa onnistua taistelussa rikollisuutta vastaan, täytyy yrittää oppia ja ymmärtää tämän päivän rikollisuutta.

Helsingissä huhtikuussa 2024
Kenneth Eriksson

GEORGIALAINEN ASUNTORYÖSTÄJÄ

Rikospoliisiurani alkuvaiheessa työskentelin viitisen vuotta Helsingin poliisilaitoksen asuntomurto ryhmässä. Asuntoihin murtauduttiin, ja edelleenkin murtaudutaan, pääasiassa silloin, kun asukkaat eivät ole paikalla. Murrot tapahtuivat sekä päivä- että yöaikaan.

On ollut myös asuntomurtajia, jotka ovat tehneet murtoja yöaikaan asukkaan ollessa kotona mutta niin, ettei tämä herää. Tällaiset asuntomurtomiehet edustavat ihan omaa ammattiryhmäänsä: yöhiippailu vaatii kylmäpäisyyttä ja riskien ottamista. Asukas voi herätä kesken keikan, jolloin helvetti voi päästä irti. Vaatii myös ammattitaitoa päästä asuntoon meteliä pitämättä.

1980–1990-luvulla nimellä Maskotti tunnettu yöhiippaaja teki useita tällaisia murtoja muun muassa Helsingissä. Hän tunkeutui asuntoihin yleensä piikki- tai koukkumenetelmällä; painoi teräaseella tai ohuella metallikoukulla lukon telkeä niin että se tuli pois pesästä ja ovi aukesi. Tämä oli hiljainen tapa tunkeutua asuntoihin. Tänä päivänä tällainen tekotapa ei onnistu uusissa taloissa, koska ovet menevät automaattisesti takalukkoon tai telkilukitukseen. Se estää lukon avaamisen tällä

tekotavalla. Tuohon aikaan kerrostaloasuntojen ovet olivat kuitenkin harvoin takalukossa asukkaan ollessa asunnossa.

Tutustuin Maskottiin tutkiessani hänen edesottamuksiaan. Kysyin häneltä, miksi hän oli valinnut tällaisen tekotavan, mutta ei hän oikeastaan osannut itsekään antaa siihen mitään järkevää selitystä. Kaipa siinä joku oma jännitys on hiippailla jonkun asunnossa tietoisena, että siellä nukutaan, kun viet sieltä arvoesineitä.

Tavanomaisemmat asuntomurtajat eivät välittäneet kovinkaan paljon murroista aiheutuneesta metelistä. Jotkut käyttivät piikki- tai koukkumenetelmää. Toiset taas murtautuivat ikkunan rikkomalla tai oven väkisin auki vääntämällä. Jos ei löytynyt sisään tunkeutumisen jälkiä ovesta tai sen lukitukselta, epäilimme, että ovi oli avattu lukkotiirikalla. Mutta hyviä tiirikkamiehiä oli vain muutamia.

Joskus sattui näillekin murtomiehille huono tuuri, ja joku olikin kotona. Silloin murtomiehet yleensä pakenivat paikalta. Toki on myös poikkeuksia. Tutkimassani asuntomurrossa vuonna 1987 asukas – liikkeenharjoittaja – yllätti kerrostaloasunnostaan kaksi murtomiestä kesken puuhien. Toinen tekijöistä ampui kaksi kertaa .38 kaliiperin revolverilla kohti asukasta, osumatta häneen. Kyse oli varmaan enemmän pelottelusta kuin tarkoituksesta tappaa, ja ampumisen jälkeen tekijät pakenivat saaliin kera. Tämä oli järjetön teko, koska riski osua asukkaaseen oli todellinen. Saimme selvitetynsi juttua, ja ilmeni, että toinen tekijöistä oli ollut töissä asukkaan yhtiössä ja käynyt aiemmin asunnolla laillisesti. Hän tiesi asunnossa olleesta arvo-omaisuudesta.

Kun puhutaan väkivaltaisista asuntoryöstöistä, tarkoitetaan sitä, että asuntoihin tunkeutuja tietää asukkaan olevan paikalla ja käyttää tai uhkaa käyttää väkivaltaa. Tällaisia ryöstöjä on toki tapahtunut Suomessakin, ja silloin tekijä on ollut yleensä suomalainen. Jotkut tällaiset keissit ovat päättyneet erittäin ikävästi. Uhri on menettänyt henkensä ryöstön yhteydessä.

Väkivaltaisissa asuntoryöstöissä tekijä on usein tuntenut uhrin, tai tiennyt ainakin, että asunnosta löytyy rahaa tai rahaksi muutettavaa omaisuutta. Tällaisissa tapauksissa uhrina on ollut esimerkiksi arvoesineiden keräilijöitä, liikkeenharjoittajia tai vanhuksia, joilla ryöstäjä on olettanut olevan käteistä rahaa kotonaan.

Helsingissä alkuvuodesta 1982 kaksi miestä tunkeutui asuntoon, jossa iäkäs kultaseppä asui ja piti liikettään. Ryöstön yhteydessä kultaseppä taisteli vastaan kuin tiikeri, ja toinen tekijä ampui vahingossa häntä katkaistulla haulikolla. Kultaseppä kuoli.

Tällaisia väkivaltaisia ryöstöjä on aika ajoin myös kohdistunut yksityisasunnoissa työskenteleisiin seksityöläisiin. Motiivi on voinut olla puhtaasti taloudellinen, koska asunnoissa on säilytetty käteistä rahaa, joskus jopa aika suuriakin summia. Seksityöläisten asuntoihin on suoritettu iskuja myös reviiiri-kiistojen takia. Seksityöläinen on voinut työskennellä itsenäisesti ja parittaja suuttua tässä. Ryöstön yhteydessä seksityöläiselle on saatettu antaa kaksi vaihtoehtoa, joko poistua maasta tai tehdä töitä parittajan alaisuudessa ja maksaa tälle prosenttiosuus tuloista. Seksityöläisiin on yleensä kohdistettu jonkinlaista väkivaltaa, ja muutamassa tapauksessa heidät on myös raiskattu.

Yleisempiä tapauksia ovat kuitenkin alamaailmassa tapahtuneet perintä- tai kostoiskut. Niissä tekijä ja uhri liikkuvat yleensä samoissa piireissä ja tuntevat toisensa. Maksamattomat velat, keksityt velat, vasikointi ja erilaiset kostoiskut voivat olla syynä väkivaltaisiin kotikäynteihin, joiden yhteydessä asunnosta anastetaan käteistä rahaa, huumausaineita tai muuta rahaksi muutettavaa omaisuutta. Minulla on ollut tutkittavanani tapauksia, joissa uhri on pakotettu hakemaan useita vippilainoja, tai uhrin vanhempia on painostettu maksamaan rahaa, jotta poika tai tytär jätetään rauhaan.

Manner-Euroopassa ja Ruotsissa on kuitenkin ollut aseellisia asuntoryöstöjä, joissa kohteena ovat olleet varakkaiden ihmisten asunnot. Kohteet on siis valittu nimenomaan varallisuuden perusteella. Jostakin syystä tämä rikosgenre ei ole Suomessa ainakaan vielä kasvanut ilmiöksi, ja hyvä niin.

Ruotsissa tällaiset ryöstöt ovat nousseet esille ihan viime vuosina. Usein nuoret rikollisverkostoja edustavat rikolliset ovat näiden tekojen takana. He tunkeutuvat varakkaiden ihmisten taloihin ja ampuma-aseella uhkaamalla vievät näiden arvoomaisuutta ja arvokkaita autoja. Kohteet he valitsevat alueen varallisuuteen perustuen. Talo on arvokkaan näköinen ja pihalla seisoo arvoauto. Joskus heillä on sisäpiirin tietoa asukkaasta.

Suomen ”liikkuva rikollisuus”, eli tänne ulkomailta tulleiden ryöstäjien tekemä rikollisuus on enemmänkin kohdistunut perinteisiin asuntomurtoihin, pankki- ja kultaliikeryöstöihin ja erilaisiin liikemurtoihin. Tämänhetkinen tilanne on väkivaltaisten asuntomurtojen suhteen hyvä, mutta kaikki voi muuttua yli yön. Siksi on tärkeää, että teemme laajalla sektorilla töitä, ettemme joutuisi tässä asiassa niin sanotusti Ruotsin

tielle. Poliisi ei yksin pysty tähän. Se tekee paljon ennalta ehkäisevää työtä nuorten parissa, mutta tarvitsee muita viranomaisia ja kolmannen sektorin apua. Ketju on niin vahva kuin sen heikoin lenkki – tässäkin.

Syksyllä 2008 oli kuitenkin vaarana, että tällaisia ryöstöjä voisi alkaa tapahtua pääkaupunkiseudulla. Syyskuun loppupuolella sain alamaailman lähteestä tiedon, että Helsingissä liikkuu kaksi georgialaista miestä, joista toisen tiedettiin olevan turvapaikanhakija. Toinen miehistä – se, joka ei hakenut turvapaikkaa – oli nimeltään Davit. Hän oli tietojemme mukaan istunut Saksassa vankilassa aseellisista asuntoryöstöistä. Davitilla ja turvapaikanhakijalla oli käytössään väärät henkilöpaperit, kreikkalaiset passit.

Alamaailman lähteen mukaan Davit oli suunnitellut jatkavansa asuntoryöstöalalla Suomessa. Davitilla oli Hietalahdessa pieni yksiö, jonka tarkkaa osoitetta meillä ei ollut. Asunto oli järjestynyt Davitin maanmiehen toimesta. Davit oli kierrellyt Helsingissä ja Espoossa etsien arvoasuntoja ryöstettäväkseen. Muutaman kohteen hän oli jo löytänytkin.

Davit oli suunnitellut tunkeutuvansa asuntoihin asukkaiden ollessa kotona. Hän oli aikonut aseella uhkaamalla pakottaa asukkaat lattialle makaamaan ja sitoa sitten heidät teipillä. Hänellä oli Suomeen tullessaan mukana Beretta-merkinen yhdeksänmillinen puoliautomaattipistooli, jota hän aikoi käyttää ryöstöissä. Oli selvää, että Davitia ei voitu päästää tekemään näitä asuntoryöstöjä.

Suomessa ei tuolloin kuitenkaan ollut törkeän ryöstön valmistelusta lakia. Se tuli voimaan vasta joitakin vuosia

myöhemmin. Davitia voitaisiin toistaiseksi näin ollen syyttää vain ampuma-aserikoksesta. Mutta ainakin sillä hänet saisi käännetytyksi Suomesta. Ongelma oli, että vaikka tiesimme hänen käyttämänsä väärän nimen, emme tienneet hänen asuntonsa osoitetta tai puhelinnumeroa.

Tiesimme, että Davit oli uhkapeluri, joten päätin käydä Helsingin Mikonkadulla sijaitsevalla Casinolla kysymässä, olisiko herra tuttu. Davit löytyi alias-nimellään Casinon asiakastiedoista. Casinolla vierailevien on aina rekisteröitävä itsensä asiakkaaksi. Davit oli vielä ilmoittanut Casinolle asuin-osoitteensakin, joka sijaitsi Hietalahdessa.

Syyskuun 29. päivänä päätimme siten iskeä ja ottaa Davitin kiinni. Kiinnioton suoritti Karhuryhmä koirapartion kanssa. Asunto sijaitsi toisessa kerroksessa. Jäin itse muutaman poliisin kanssa turvaamaan kadun puolen, jos vaikka Davit yrittäisi karkuun ikkunan kautta.

Kun poliisit menivät asuntoon huoltomiehen avaimella, Davit istui tietokoneen ääressä kalsareisillaan. Poliisin alkaessa käskyttää Davitia tämä nousi kärppänä pystyyn ja tarttui pöydällä olleeseen Berettaan. Sen enempiä hän ei ehtinyt, kun asuntoon laskettu poliisikoira oli jo hänen kimpussa ja puri häntä asekädestä. Davit kaatui lattialle ja lopetti välittömästi vastarinnan. Davitin lattialle pudottaman pistoolin lippaassa oli kahdeksan patruunaa, ja piipussa yksi.

Davit vietiin ensiavun kautta Pasilan poliisitalolle, missä kuulustelin häntä. Hän kertoi suhteellisen avoimesti tuomioistaan Saksassa. Kun keskustelimme hänen suunnitelmistaan Suomessa, hän oli hieman niukkasanaisempi. Hän ei tiennyt, oliko rikoksen valmistelu kriminalisoitua Suomessa.

Kun kerroin, ettei suunnittelusta voisi häntä syyttää, hän kertoi aika avoimesti, mitä oli aikonut tehdä. Hän oli jo tehnyt muutaman asuntomurron kaverinsa kanssa, mutta he olivat todenneet, ettei se ollut tuottoisaa. Niinpä hän oli keksinyt arvoasuntojen ryöstämisen. Hän kertoi saaneensa tällaisista ryöstöistä Saksassa suhteellisen hyvät saalit. Aukkaat olivat ymmärtäneet antaa arvoesineitä, kun heitä uhattiin käsiaseella. Hänen ei ollut tarvinnut edes itse etsiä niitä.

Suomessa Davit oli kierrellyt arvoalueita, ja löytänyt muutamana erittäin hyväksi kohteeksi arvelemansa talon. Kysyin häneltä, olisiko hän todella toteuttanut suunnitelmansa, johon hän vastasi, että kyllä.

Davit tuomittiin ampuma-aserikoksesta ja kahdesta asuntomurrosta kuuden kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen, ja hänet käännytettiin Suomesta.

Tuomio oli lievä, mutta oikeus varmaan katsoi, että tämä oli riittävä sanktio Davitille, koska hän oli ollut vangittuna pari kuukautta ennen oikeudenkäyntiään. Mikäli törkeän ryöstön valmistelu olisi ollut jo kriminalisoitu teko Suomessa, hän olisi saanut ehdotonta vankeutta jokusen vuoden. Davitilla oli yksityiskohtaisia suunnitelmia, hän oli jo valinnut kohteitakin, ja hän oli hankkinut tekoa varten aseensa. Vain meidän väliintulomme esti suunnitelmien toteuttamisen.

PINK FLOYDIN ARVOINEN RYÖSTÖ JA MUITA PASILAN YÖSAALISTAJAN KEIKKOJA

Suomen rikoshistoriassa 1990-luku ja 2000-luvun alkupuoli oli ryöstöjen kulta-aikaa. Sen rikosylikomisario Kenneth Eriksson sai huomata omakohtaisesti, kun hän työskenteli vuodesta 1991 lähtien Helsingin poliisissa väkivaltarikollisuuden ja järjestäytyneen rikollisuuden parissa.

Suomalaisten rikollisten lisäksi ryöstöjä tehtailivat myös virolaiset ja liettualaiset ammattirikolliset. Joskus alamaailman suunnitelmista saatiin vihjeitä jo etukäteen, joskus taas ryöstäjät onnistuivat yllättämään viranomaiset täydellisesti, kuten kävi Malmin koruliikkeen tapauksessa. Sieltä rosivot onnistuivat saamaan yli kolmen miljoonan euron korusaaliin, joka on edelleen Suomen rikoshistorian suurin.

Tässä kirjassa Eriksson kertoo paristakymmenestä eniten mieleen jääneestä ryöstötutkimuksestaan, jotka puhuttivat Suomea.

Kenneth Eriksson (s. 1960) aloitti työnsä Helsingin poliisissa vuonna 1982. Hän työskenteli aseellisten ryöstöjen, kiristysten, jengirikosten sekä paritus- ja ihmiskaupan rikostutkijana.

ISBN 978-952-403-500-2
kl 99.1

Kannen suunnittelu Perttu Lämsä
www.bazarkustannus.fi